

ЎРТА ТИББИЁТ ХОДИМЛАРДА КЎНИКМАЛАРНИ ЎСТИРИШДА ОПЕРАТИВ КЎРГАЗМАЛИ ТАФАККУРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

Амонов Изатилло Истамович

Республика ўрта тиббиёт ва фармацевтика ходимлари
малакасини ошириш ва уларни ихтисослаштириш
маркази Бухоро филили ўқув ишлари
бўйича директор ўринбосари

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 25-yanvar 2023 yil
Ma'qullandi: 01-fevral 2023 yil
Nashr qilindi: 02-fevral 2023 yil

KEY WORDS

кўникма, тафаккур, соҳа,
тиббиёт, малака ошириш,
тизим.

ABSTRACT

Мамлакатимиз тиббиётида ислохотлар янги босқичда давом эттирилаётгани ва улкан ижобий ўзгаришлар рўй бераётганига барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз. Давлатимиз раҳбари томонидан соҳа вакиллари олдида қўйилган вазифаларни ўз вақтида бажариш, халқимизга кўрсатилаётган тиббий хизмат сифатини янада юксалтиришда малака ошириш тизими фаолияти муҳим ўрин тутди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ №4947-сонли “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси”, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Қарори ҳам таълим тизими олдида жуда катта вазифа ва 173

маъсулиятни юклади. Ҳаракатлар стратегиясининг тўртинчи устувор йўналишида ижтимоий соҳани ривожлантиришга алоҳида урғу қўйилган бўлиб, ривожланган давлатлар сафидан ўрин олишни ўз олдида мақсад қилиб қўйган Ўзбекистонимиз, халқ хўжалигининг барча тармоқлари каби таълим соҳасида ҳам илғор технологияларни жорий этиш ва шу орқали таълим мазмунини жаҳон андозалари даражасига олиб чиқишни устувор вазифа этиб белгилаб берилди. Бундай шароитда, юқори малакали педагогларга бўлган талаблар ортиб бориб, баркамол ёш - авлодни асрлар давомида шаклланиб келган умуминсоний ва миллий қадриятлар руҳида тарбиялаш лаёқатига эга,

фанининг фундаментал асосларини пухта эгаллаган, педагогика ва психология методлари билан чуқур қуролланган, тиббий тайёргарлиги юқори даражада бўлган ҳамда замонавий педагогик ва ахборот технологияларини яхши ўзлаштириб олган юқори малакали ижодкор маданиятли педагогларни шакллантириш талаб этилади.

Таълим-тарбия жараёнига инновацион ёндашиш талабаларда янги тажриба эгаллашга интилишни ривожлантириш, ижодкорлик ва танқидий фикрлаш, келажакка умид билан қараш каби хислатларни тарбиялайди. Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларни малакасини ошириш тармоқ марказларида ҳам ўқув жараёнини ташкил этишда инновацион таълим методлардан фойдаланиб машғулотларини олиб бориш мақсадга мувофиқдир.

Бизга сир эмаски қайта тайёрлаш ва малака оширишга келадиган тингловчиларнинг

аксарияти илмий салаҳияти, кўп йиллик иш тажрибаларига эга бўлган профессор-ўқитувчиларни ташкил этади.

Бундай салоҳиятли профессор-ўқитувчиларга дарс ўтишда анъанавий таълим методларидан фойдаланиш ҳозирги кун даврига тўғри келмайди. Ҳамда анъанавий таълим методлари асосида ташкил этиладиган машғулотларда барча тингловчиларни фаоллиштиришга ва қизиқтиришга имкони бўлмайди. Шундан келиб чиққан ҳолда малака оширишда дарс берадиган ҳар бир ўқитувчи ўқитиладиган модулининг мазмун- моҳиятидан келиб чиққан ҳолда таълим оловчиларни қизиқтирувчи, фаоллаштиришга ёрдам берувчи турли хил интерфаол таълим методлардан фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.

Ҳозирги кунда Ўзбекистонда мингдан ортиқ интерфаол таълим методлари ўқув жараёнида қўлланиб келинмоқда. Бу дегани барча интерфаол таълим методларни ҳамма машғулотларда қўллаб бўлади дегани эмас. Таълим методлари қўйидаги таълим методларни танлаш мезонлари асосида танланади: Таълим методларини танлаш мезонлари Дидактик вазифасига кўра Таълим оловчиларнинг имконияти ва сонига кўра моддий техник шарт-шароитга кўра ажратилган вақтга кўра, таълим берувчининг маҳоратига кўра, дидактик вазифасига кўра деганда ўтиладиган мавзунинг мақсади, қўтилаётган натижалар, дарс тури, дарс шакли ва ўқув материал мазмунига ва мавзунинг мураккаблигига ҳам боғлиқдир.

Таълим оловчиларнинг имконияти ва сонига кўра деганда таълим оловчиларнинг психологик хусусиятлари, билим даражалари ва албатта таълим оловчилар сонига боғлиқ бўлади. Таълим оловчилар сони дейилганда шундай методлар борки таълим оловчилар сони билан кичик гуруҳлар сони бир хил бўлишини талаб этади.

Таълимнинг давомийлиги деганда ўқув модул мавзуларининг давомийлиги табиийки, метод танлашга таъсир этади. Таълим муддати шунчалик чегараланган бўлиши мумкинки, кўп вақт талаб қиладиган методни сиз уйлаганчалик тез-тез ишлатиш имконини бермайди. Шунинг учун мавзуларнинг мазмунидан келиб чиқиб, агар мавзу мураккаб бўлса асон, тез вақт кам талаб қиладиган методлардан, агар мавзу мазмуни осон олдин ўтилган мавзулар билан чамбарчас боғлиқ бўладиган бўлса мураккаб вақт кўп талаб қиладиган методлардан фойдаланиш мумкин.

Ўқув-моддий техник шароит-шароитлари деганда и н т е р ф а о л методларни қўллаганимизда тарқатма материаллар, ранги қоғозлар, флипчарт қоғозлари, пинборд доскаси, магнитлар, маркерлар, скоч, қайчи ва ҳақозалар бўлишини талаб этади. Таълим берувчининг маҳорати деганда ўз-ўзидан равшанки, ўқув жараёнида энг мақбул методларни танлай билишингиз керак. Таълим берувчининг методларни тўғри танлай олиши унинг методик малака даражасини кўрсатиб беради.

Таълим берувчи тўғри савол бериш малакасига эга бўлиши ва савол-жавоб техникасини эгаллаган бўлиши лозим. Бундан ташқари таълим берувчи ноанъанавий методларни қўллаганда фикр-мулоҳазаларни умумлаштиришни ва хулосалар чиқаришни билиши ҳамда гуруҳни бошқариш қобилиятига ҳам эга бўлиши керак. Малака ошириш масканаларида таълим бериётган профессор-ўқитувчилар ушбу таълим методларини танлаш мезонлардан келиб чиқиб, интерфаол методлардан мавзуларни ёритишда мавзуга мос равишда танланилса таълим оловчиларнинг

мавзуга бўлган қизиқиши, фаоллиги ошади ҳамда малака оширишган бўлган муносабати ўзгаради.

Ўтилатган модуллар улар томонидан осон, тез, самарали ўзлаштиришга олиб келинади.

Фойдаланган адабиётлар руйхати:

1. Б.Хайдаров, Г.Джаналиева ва бошқалар “Таълим самарадорлигини
2. ошириш йўллари”. Тошкент . 2002 йил
3. Г.А.Джаналиева, М.Р.Тўлаганов “Мактабдан ташқари таълимда ўқитиш
4. методлари”. Тошкент “ADIB”.2003.
5. Kurbanova Gulnoz Nematovna, MECHANISM OF DEVELOPING THE
6. PROFESSIONAL THINKING OF STUDENTS.
7. Kurbanova G.N. PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL BASES ON DEVELOPING STUDENTS' PROFESSIONAL THINKING IN MEDICAL PEDAGOGICAL EDUCATION // International Journal of Psychosocial Rehabilitation ISSN:1475-7192. - 03/2020. - №Volume 24 - Issue 6. - pp. 3059-3067.
8. KURBANOVA GULNOZ NEMATOVNA DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL THINKING THROUGH COMMUNICATIVE SKILLS AMONG STUDENTS OF MEDICAL UNIVERSITIES. // International Scientific Journal. - 2019. - №415. - pp. 550-553.
9. KURBANOVA GULNOZ NEGMATOVNA THE ROLE OF ANCESTRAL HERITAGE IN THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL THINKING OF FUTURE PROFESSIONALS // International Scientific Journal Theoretical & Applied Science. - 2020/1/30. - №1 (81). - pp. 447-450.
10. Kurbanova G. N. Formation of professional thinking in future //International Journal for Advanced Research In Science. – 2020. – Т. 10. – №. 05. – С. 98-102.
11. KURBANOVA GULNOZ NEMATOVNA PROFESSIONAL DEVELOPMENT HISTORY OF SANITARY-HYGIENE WORKS IN THE END OF XIX AND THE BEGINNING OF XX CENTURY. // International Journal For Advanced Research In Science& Technology. - 2020/4. - №4 (84). - pp. 1009-1013.
12. Курбанова Г. Н. Формирование профессионального мышления у будущих медиков-педагогов //Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2019. – №. 3. – С. 25-29.
13. Kurbanova G.N. The role of innovative lectures in the
14. improvement of students professional thinking // ACADEMICIA: An
15. International Multidisciplinary Research Journal 2021, Vol. 11, Issue 3,
16. March, DOI: 10.5958/2249-7137.2021.00419.5. P.-2360-2369.
17. Курбанова Гулноз Негматовна ТАЛАБАЛАР КАСБИЙ ТАФАККУРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ЗАМОНАВИЙ МАЪРУЗА МАШҒУЛОТЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ // Биология и интегративная медицина. 2021. №2 (49). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/talabalar-kasbiy-tafakkurini-rivozhlantirishda-zamonaviy-maruzamash-ulotlarining-a-amiyati>
18. Курбанова Г.Н. Пути повышения эффективности обучения
19. русскому языку студентов-медиков с использованием интерактивных
20. технологий на занятиях по русскому языку //Вестник Таджикского
21. национального университета 2019 №5. С -207-212.
22. KURBANOVA G.N. PEDAGOGICAL COMMUNICATION'S ROLE AND IMPORTANCE IN

THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' PROFESSIONAL THINKING. // EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH. - 2022/10/19. - №2 (11). - pp. 914-925.

23. Kurbanova , G. (2022). PEDAGOGIK MULOQOT VOSITASIDA KASBIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIIY-TARIXIY ASOSLARI. Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture, 2(9), 12–16. извлечено от <https://www.in-academy.uz/index.php/ejsspc/article/view/3614>

24. Г.Н. Қурбонова Бўлажак ўқитувчиларда касбий-оператив тафаккурини ривожлантиришнинг дидактик имкониятлари // Таълим ва инновацион тадқиқотлар. - 2022/8/8. - №8(8). - С. 109-115.

25. G.N., K. (2022). THE SIGNIFICANCE OF THE ANCESTORS HERITAGE IN THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL THINKING OF FUTURE SPECIALISTS. Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture, 2(2), 272–277. извлечено от <https://www.in-academy.uz/index.php/ejsspc/article/view/828>

26. Kurbanova G.N., Musaeva, D. (2022). DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL THINKING OF FUTURE SPECIALISTS IN THE EDUCATIONAL PROCESS. KRS Journal of Social Education, 2(2), 56–61. Retrieved from <https://krsjournal.com/index.php/krsjse/article/view/52>

27. G.N, K. . (2021). Forming professional thinking among future medical pedagogists. Middle European Scientific Bulletin, 12, 84-88. Retrieved from <http://cejsr.academicjournal.io/index.php/journal/article/view/518>

INNOVATIVE
ACADEMY